Beleids- en begrotingstoelichting

ONDERWIJS

Begroting 2027

INHOUDSTAFEL 2
I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER 3
II. TOTALEN BBT 5
III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID 5
IV. BELEIDSVELD I KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS 5
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID 5
2. ISE KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS 6
2.1. Vlaamse Gemeenschap 6
2.2. DAB's en rechtspersonen 8
V. BELEIDSVELD II HOGER ONDERWIJS 9
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID 9
2. ISE HOGER ONDERWIJS 9
2.1. Vlaamse Gemeenschap 9
2.2. DAB's en rechtspersonen 11
VI. BELEIDSVELD III DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS 12
1. ISE DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS 13
1.1. Vlaamse Gemeenschap 13
1.2. DAB's en rechtspersonen 14
2. ISE VOLWASSENENONDERWIJS 14
2.1. Vlaamse Gemeenschap 14
2.2. DAB's en rechtspersonen 16
VII. BELEIDSVELD IV ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD 16
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID 16
2. ISE ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR 16
2.1. Vlaamse Gemeenschap 16
2.2. DAB's en rechtspersonen 18
3. ISE ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD 18
3.1. Vlaamse Gemeenschap 18
3.2. DAB's en rechtspersonen 21
4. ISE STUDIETOELAGEN 21
4.1. Vlaamse Gemeenschap 21
4.2. DAB's en rechtspersonen 22
5. ISE ONDERWIJSINSPECTIE 23
5.1. Vlaamse Gemeenschap 23
5.2. DAB's en rechtspersonen 24
VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD 24
1. Apparaatskredieten 24
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld 28
IX. LIJST MET AFKORTINGEN 31

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

Onderwijs is de belangrijkste investering die we als samenleving kunnen doen. Wat kinderen en jongeren op school leren, bepaalt mee welke kansen zij later krijgen en welke toekomst Vlaanderen tegemoet gaat. Elke leerling heeft recht op kwaliteitsvol onderwijs. Elke leraar verdient de ruimte en ondersteuning om goed les te geven. En elke belastingbetaler mag verwachten dat publieke middelen zorgvuldig en doelmatig worden ingezet.

De resultaten van PISA 2025 bevestigen hoe groot de opdracht is. De prestaties voor lezen en wiskunde gaan verder achteruit. Te veel leerlingen beheersen de basis onvoldoende en het aantal toppresteerders neemt af. Dat raakt aan de kansen van een hele generatie. Ik wil dat elke leerling op school de kennis en vaardigheden opbouwt om verder te leren, zelfstandig te oordelen en zijn weg te vinden in de samenleving. Juist kinderen die thuis minder ondersteuning krijgen, moeten daarvoor op hun school kunnen rekenen.

Een goede beheersing van het Nederlands is daarbij mijn eerste prioriteit. Wie de taal van de lessen onvoldoende begrijpt, loopt ook in andere vakken achterstand op. Daarom voer ik het taalplan 'Ieder kind taalheld' verder uit. Met taalheldklassen, extra taalondersteuning, intensieve taaltrajecten en zomerscholen krijgen leerlingen meer kansen om hun Nederlands te versterken. We beginnen vroeg, in het kleuteronderwijs, en blijven leerlingen ondersteunen tijdens hun verdere schoolloopbaan. Ik investeer ook in de professionalisering van leraren, zodat schoolteams een doeltreffende taalaanpak kunnen uitbouwen.

Taal en kennis versterken elkaar. De nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs vormen de basis voor een kennisrijk, ambitieus en samenhangend curriculum. Ze maken duidelijk wat leerlingen moeten kennen en kunnen. In 2027 ligt een belangrijke opdracht bij de uitvoering ervan. Schoolteams moeten de doelen kunnen vertalen naar sterke lessen, met duidelijke uitleg, voldoende oefening en gerichte ondersteuning. Inspiratiescholen, pedagogische begeleiding en kwaliteitsvolle leermiddelen helpen hen daarbij. Ook werk ik aan de aansluiting tussen de minimumdoelen van het basisonderwijs en die van de eerste graad van het secundair onderwijs.

Die ambitie vraagt sterke leraren. Zij moeten hun vak beheersen, de leerstof helder kunnen overbrengen en een klas kunnen leiden. Daarom versterk ik de lerarenopleidingen met duidelijke basisbekwaamheden, voldoende aandacht voor vakinhoud, didactiek en pedagogiek, en Vlaamse toetsen lerarenopleiding. Samen met de sociale partners werk ik aan een onderwijspact dat meer werkzekerheid biedt aan beginnende leraren en scholen meer mogelijkheden geeft voor een goed personeels- en professionaliseringsbeleid. Ik pak ook de planlast aan. Leraren moeten hun tijd kunnen besteden aan lesgeven, lesvoorbereiding en de begeleiding van hun leerlingen.

Leren vraagt rust, orde en respect. Ik ondersteun scholen bij het uitbouwen van een duidelijke schoolcultuur en een veilig leerklimaat. Ook ouders dragen verantwoordelijkheid voor het leertraject van hun kind. Met het schoolcontract wil ik de wederzijdse verwachtingen tussen school en ouders verduidelijken. Een betere opvolging van afwezigheden moet helpen voorkomen dat leerlingen achterop raken of zonder kwalificatie het onderwijs verlaten.

Ik neem ook de organisatie van ons onderwijs onder de loep. Met verdere stappen in de rationalisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs werk ik aan een kwaliteitsvol en financieel duurzaam onderwijslandschap. Daarbij besteed ik aandacht aan de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het praktijkgericht onderwijs. Ik investeer gericht in schoolgebouwen en bijkomende plaatsen waar de nood zich voordoet.

Ik zet de uitwerking van de hervorming van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs verder. De invoering is gepland vanaf schooljaar 2028-2029. Veilig en haalbaar vervoer, afgestemd op de mogelijkheden en ondersteuningsnoden van het kind en de gezinscontext, vormt het uitgangspunt. Goede praktijken uit de pilootprojecten pas ik waar mogelijk al breder toe. Ik investeer gericht in regionale samenwerkingsverbanden om lokale mobiliteitsoplossingen uit te werken en te realiseren.

In het hoger onderwijs versterk ik de studieoriëntering en volg ik de maatregelen voor studievoortgang op. Studenten moeten goed voorbereid aan een opleiding beginnen en tijdig zicht krijgen op hun vorderingen. Ik breid de starttoetsen verder uit, versterk de financiering van de graduaatsopleidingen en volg het overleg over de toekomstige financiering van het hoger onderwijs op. Studietoelagen blijven een belangrijk instrument om financiële drempels weg te nemen, met gerichte ondersteuning en aandacht voor bijzondere omstandigheden.

Ook wie later een diploma wil behalen, Nederlands wil leren of nieuwe beroepsvaardigheden nodig heeft, moet op kwaliteitsvol onderwijs kunnen rekenen. Daarom versterk ik de aansluiting van het volwassenenonderwijs op maatschappelijke behoeften en de arbeidsmarkt. Ik ga ook aan de slag met de resultaten van de uitgaventoetsing van de arbeidsmarktgerichte en ondernemerschapsgerichte opleidingen voor volwassenen. Voor het deeltijds kunstonderwijs werk ik aan een doelmatige organisatie en een toegankelijk, evenwichtig gespreid aanbod.

Bij al die keuzes hoort een zorgvuldige opvolging van de kwaliteit. De Vlaamse toetsen helpen scholen zicht te krijgen op wat leerlingen leren en waar bijsturing nodig is. De onderwijsinspectie bewaakt de kwaliteit en veiligheid. Tijdens de gefaseerde invoering van de nieuwe minimumdoelen krijgen basisscholen tijd om hun aanpak te ontwikkelen, met stimulerende bezoeken die hun verdere kwaliteitsontwikkeling ondersteunen.

Ik wil dat leerlingen meer leren en dat leraren de ruimte en ondersteuning krijgen om dat waar te maken. Daarop richt ik de keuzes in deze beleids- en begrotingstoelichting.

II. TOTALEN BBT

TOTAAL - ONDERWIJS, excl. apparaatskredieten en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	2.925	230.977	0	17.074.697	16.966.829
Bijstelling BO 2027	-588	-1.784	0	313.326	402.948
BO 2027	**2.337**	**229.193**	**0**	**17.388.023**	**17.369.777**

III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

IV. BELEIDSVELD I KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS

PROGRAMMA FD - KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	146.950	0	12.003.437	12.003.437
Bijstelling BO 2027	0	0	0	179.509	179.509
BO 2027	**0**	**146.950**	**0**	**12.182.946**	**12.182.946**

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

2. ISE KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS

2.1. Vlaamse Gemeenschap

KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			**TO**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	146.950	0	146.950
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**146.950**	**0**	**146.950**

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	12.003.437	179.509	12.182.946	12.003.437	179.509	12.182.946
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0

Totaal	**12.003.437**	**179.509**	**12.182.946**	**12.003.437**	**179.509**	**12.182.946**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor het ISE Kleuter- en leerplichtonderwijs bedraagt 12,2 miljard euro, een stijging van 179,5 miljoen euro (+1,5%). Het grootste deel van deze middelen gaat naar de lonen van leraren in het basisonderwijs (4,7 miljard euro) en het secundair onderwijs (5,6 miljard euro). Daarna volgen de werkingsmiddelen voor (buitengewoon) basis- en secundair onderwijs (1,4 miljard). Hieronder vallen middelen voor schoolbesturen die voornamelijk ingezet kunnen worden voor uitrusting, groot onderhoud, en investeringen in schoolinfrastructuur.

BELEIDSPRIORITEITEN:

Nederlands als basis

Nederlands is de belangrijkste sleutel tot gelijke kansen, sociale integratie en schoolsucces. Daarom blijf ik inzetten op de versterking van het Nederlands. In 2027 breng ik de uitvoering van de conceptnota en het decreet 'Ieder kind taalheld' naar een volgende fase. Met 100 miljoen euro aan investeringen in taalondersteuning, taalheldklassen, zomerscholen, versterkte taaltrajecten en een krachtig taalbeleid in scholen werk ik aan een betere taalbeheersing van alle leerlingen. Ik kies nadrukkelijk voor een aanpak die start in het kleuteronderwijs en doorloopt tot de overstap naar het secundair onderwijs. Ook de huiswerkbegeleiding binnen de gemeenten wordt versterkt. Samen met mijn collega van Binnenlands Bestuur blijf ik zomerscholen financieren, zodat leerlingen tijdens de zomervakantie extra leerkansen krijgen en hun Nederlands versterken. Waar nodig stuur ik het regelgevend en procedureel kader voor de zomerscholen bij, met aandacht voor de kwaliteit van het aanbod, de deelname van leerlingen en een tijdige voorbereiding van de zomerscholen. Een taalrijke leeromgeving reikt verder dan de schoolmuren. Daarom wil ik ook de bredere gemeenschap rond de school activeren en samenwerken met partners binnen de domeinen kinderopvang, kunst & cultuur, welzijn en vrije tijd. We werken samen vanuit eenzelfde visie op taalontwikkeling en taalstimulering van het Nederlands. De KOALA-taalscreening wordt in 2027 verder afgestemd op de minimumdoelen voor het kleuteronderwijs. Een uitgebreide KOALA-screening zal naast luistervaardigheid ook peilen naar woordenschat, fonemisch bewustzijn en getalbegrip.

Om scholen te helpen hun taalbeleid Nederlands te versterken en de taal- en vakdidactische kennis van leraren te verdiepen, verhoog ik de middelen voor professionalisering aanzienlijk met 21,2 miljoen euro vanaf 2027. Elk vak geldt als een taalversterkend vak.

Kennisrijk, ambitieus en coherent curriculum

De nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs vormen de basis voor een kennisrijk, ambitieus en coherent curriculum dat leerlingen voorbereidt op verdere studie en maatschappelijke participatie. Ik stem de minimumdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs af op die voor het basisonderwijs, met bijzondere aandacht voor de B-stroom en OKAN.

De onderwijsverstrekkers voorzien dit schooljaar in leerplannen voor de verschillende vakdisciplines die schoolteams ondersteunen bij de implementatie van het kennisrijk

curriculum in het basisonderwijs. 30 inspiratiescholen spelen vanaf september 2026 een voortrekkersrol in het vertalen van de minimumdoelen in een kennisrijk curriculum in de praktijk. In 2027 voorzie ik hiervoor 8,7 miljoen euro. De pedagogische begeleiders van de inspiratiescholen volgen het ontwikkeltraject van hun scholen. Vanaf schooljaar 2027-2028 ondersteunen zij de lerende netwerken rond de inspiratiescholen om zo succesvolle praktijken te verspreiden.

Sterk onderwijspersoneel en krachtig schoolleiderschap

Ik blijf investeren in sterk onderwijspersoneel en krachtig schoolleiderschap. Ik voer momenteel gesprekken met de sociale partners over het onderwijspact. Deze gesprekken moeten leiden tot maatregelen die scholen en schoolbesturen helpen om te bouwen aan een performant, duurzaam en ontwikkelingsgericht personeelsbeleid.

Rationeel en toekomstgericht onderwijslandschap

Ik neem initiatieven voor een rationeel en toekomstgericht onderwijslandschap, dat de onderwijskwaliteit ondersteunt en het leerrecht van elke leerling waarborgt. Zo zet ik verdere stappen in de rationalisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs.

Ik bereid de aanpassingen aan het financieringssysteem van zowel basisonderwijs als secundair onderwijs verder voor. Daarbij zorg ik ervoor dat schoolbesturen er geen belang bij hebben om zich op te splitsen in kleinere entiteiten.

Ik werk aan maatregelen om de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het praktijkgericht onderwijs te verbeteren, te beginnen bij de B-stroom. Ik verlaag de schoolfactuur voor dure studierichtingen in het technisch, beroeps- en kunstonderwijs.

Relevante begrotingsartikelen:
FC0-1FDE2DA-WT – LONEN BASISONDERWIJS
FC0-1FDE2DB-WT – WERKING GEWOON BASISONDERWIJS
FC0-1FDE2DC-WT – WERKING BUITENGEWOON BASISONDERWIJS
FC0-1FDE2DD-WT – LONEN SECUNDAIR ONDERWIJS
FC0-1FDE2DE-WT – WERKING GEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS
FC0-1FDE2DF-WT – WERKING BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS
FB0-1FGE2GN-WT – KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD II HOGER ONDERWIJS

PROGRAMMA FE - HOGER ONDERWIJS

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	100	0	2.677.456	2.677.456
Bijstelling BO 2027	0	0	0	110.122	110.122
BO 2027	**0**	**100**	**0**	**2.787.578**	**2.787.578**

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

2. ISE HOGER ONDERWIJS

2.1. Vlaamse Gemeenschap

HOGER ONDERWIJS, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	100	0	100
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**100**	**0**	**100**

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	10.404	-1.329	9.075	10.404	-1.329	9.075
Toelagen (interne stromen (IS))	2.667.052	111.451	2.778.503	2.667.052	111.451	2.778.503
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**2.677.456**	**110.122**	**2.787.578**	**2.677.456**	**110.122**	**2.787.578**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor ISE Hoger onderwijs bedraagt 2,79 miljard euro, een stijging van 110 miljoen euro (+4,11%). De basisfinanciering voor de hogescholen en universiteiten neemt hiervan het grootste deel in beslag (2,76 miljard euro). Deze basisfinanciering omvat onder meer de werkingsenveloppe voor het hoger onderwijs, de toelage voor het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen, de toelage voor aanvullende onderzoeksmiddelen aan de universiteiten, etc.

BELEIDSPRIORITEITEN:

Versterking van de lerarenopleidingen

Ik neem maatregelen om de kwaliteit van de lerarenopleidingen te verhogen. Ik leg de basisbekwaamheden vast voor de lerarenopleidingen kleuter- en lager onderwijs. En ik start ook het proces op om te komen tot basisbekwaamheden voor de lerarenopleidingen secundair onderwijs. Die basisbekwaamheden omvatten de minimale, gedeelde kennis en vaardigheden die leraren nodig hebben om hun opdracht startbekwaam op te nemen. Daarnaast leg ik de studieomvang vast die de educatieve bacheloropleidingen minimaal moeten besteden aan vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogische basisbekwaamheden.

Vanaf het academiejaar 2027-2028 vervang ik voor de educatieve bacheloropleidingen de bestaande starttoets door Vlaamse toetsen lerarenopleiding. Die Vlaamse toetsen lerarenopleiding bestaan uit een taalvaardigheidstoets Nederlands voor alle educatieve bacheloropleidingen en bijkomend een kennistoets minimumdoelen Frans en wiskunde voor de educatieve bachelor lager onderwijs.

Kwaliteitsvolle studieoriëntering

Ik blijf inzetten op kwaliteitsvolle studieoriëntering en sterke studievoortgang in het hoger onderwijs. Ik ondersteun studenten gericht bij de overstap van het secundair naar het hoger onderwijs. Dat doe ik onder meer via Columbus, de SID-in-beurzen en de digitale brochure 'Wat na het secundair onderwijs?'. Binnen Columbus richt ik mij voortaan ook op leerlingen die na het secundair onderwijs willen gaan werken of twijfelen tussen werken en verder studeren. Ik verfijn ook de feedback die leerlingen krijgen nadat ze het instrument hebben doorlopen. Ik besteed bijzondere aandacht aan taalvaardigheid en studiekeuzebegeleiding met financiering voor taalondersteuning aan startende studenten in het hoger onderwijs.

Ik volg de toepassing van de maatregelen voor studievoortgangsbewaking op. Ik monitor de toepassing van de drempelbeslissing over de studievoortgang na het eerste of tweede academiejaar in een bacheloropleiding. Zo stem ik de instroomcompetenties beter af op de startcompetenties. Ik werk een voorstel uit voor een toekomstgericht examenmodel voor de toelatingsexamens arts, tandarts en dierenarts, met het oog op een mogelijke invoering vanaf de examens van 2028. Ik baseer me hierbij op onderzoek en de evaluatie van vorige edities.

Een toekomstgericht hoger onderwijs

Ook een toekomstgericht en duurzaam financieringsbeleid blijft een belangrijke prioriteit. Ik volg het overleg tussen de hogeronderwijsinstellingen over de toekomstige financiering op. De inzichten uit dit overleg neem ik mee in de verdere beleidsvoorbereiding. Ik blijf de opstart van de opleidingen bachelor en master in de tandheelkunde (VUB), de master geneeskunde (UHasselt) en de master handelswetenschappen (Kulak) financieel ondersteunen. Ik geef daarnaast vanaf 2027 de graduaatsopleidingen een structurele financiële injectie van 33,5 miljoen euro. Daarvoor creëer ik een onderwijssokkel en verhoog ik het budget voor hun variabele onderwijsdeel.

Ik bekijk met de stakeholders of gewerkt dient te worden aan een nieuw programmatiemodel van het hogeronderwijsaanbod of een verbetering van de huidige procedures.

Veilige leer- en werkomgeving

Ik bekijk wat er verder nodig is om een veilige leer- en werkomgeving voor studenten en personeel te blijven waarborgen.

Relevante begrotingsartikelen:
FD0-1FEE2EA-IS – HOGER ONDERWIJS – BASISFINANCIERING
FD0-1FEE2EB-IS – HOGER ONDERWIJS – ANDERE
FD0-1FEE2EB-WT – HOGER ONDERWIJS – ANDERE

2.2. DAB's en rechtspersonen

Universiteiten en hogescholen
De studentenaantallen blijven bij universiteiten en hogescholen verder toenemen, vooral binnen de graduaatsopleidingen. Deze groei onderstreept het maatschappelijke belang en de aantrekkingskracht van het hoger onderwijs, maar vergroot tegelijk de druk op de beschikbare middelen per student en op de personeelsinzet.

Er zijn twee belangrijke geldstromen waarmee hogescholen en universiteiten hun onderwijs- en onderzoeksbeleid vormgeven.

1° De eerste is de basisfinanciering voor de hogeronderwijsinstellingen, gefinancierd door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Naast de gangbare indexaanpassing (toegepast op 80% van de middelen) en de toepassing van het klikmechanisme worden er in 2027 bijkomende middelen toegekend om de graduaatsopleidingen te versterken.
2° De onderzoeksmiddelen vormen een tweede belangrijke geldstroom.
    a. Voor basisonderzoek wordt overheidsfinanciering op competitieve basis toegekend en gefinancierd door het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS).
    b. Toegepast onderzoek wordt gesubsidieerd vanuit Vlaamse en andere overheden, zoals de Europese kaderprogramma's.
    c. Vanuit de samenwerking met de privésector en wetenschappelijke dienstverlening, met onder meer contractonderzoek en valorisatie van onderzoeksresultaten, ontstaat een andere belangrijke financieringsbron.

Daarnaast beschikken hogescholen en universiteiten over andere inkomstenbronnen zoals inschrijvingsgelden van studenten, opbrengsten van studentenrestaurants, externe fondsenwerving, enz.

Aan de uitgavenzijde zijn de personeelskosten een belangrijke component gedreven door indexeringen, baremieke verhogingen en een beperkte groei van de tewerkstelling.

Ook investeren de hogescholen en universiteiten in uitbreiding en vernieuwing van het patrimonium, de verdere uitbouw van de onderzoeks- en onderwijsactiviteiten, en de inzet op digitalisering, cybersecurity en duurzaamheid.

De combinatie van aanhoudende studentengroei, stijgende personeels- en werkingskosten, omvangrijke investeringsnoden en een financieringssysteem dat deze ontwikkelingen slechts gedeeltelijk en met vertraging opvangt, vormt een belangrijke uitdaging.

VI. BELEIDSVELD III DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS

PROGRAMMA FF - DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS

(duizend euro)

	AO	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA 2026	0	77.518	0	947.823	947.823
Bijstelling BO 2027	0	-3.434	0	37.312	37.312
BO 2027	**0**	**74.084**	**0**	**985.135**	**985.135**

ISE-OVERKOEPELEND BELEID
Niet van toepassing.

1. ISE DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

1.1. Vlaamse Gemeenschap

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			**TO**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	32.246	2.665	34.911
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**32.246**	**2.665**	**34.911**

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	365.061	10.494	375.555	365.061	10.494	375.555
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**365.061**	**10.494**	**375.555**	**365.061**	**10.494**	**375.555**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor het ISE Deeltijds kunstonderwijs bedraagt 375,6 miljoen euro, een stijging van 10,5 miljoen euro (+2,9%). Ook hier wordt het grootste deel van de middelen aangewend voor de bezoldiging van de personeelsleden die tewerkgesteld zijn in de academies voor deeltijds kunstonderwijs (341,3 miljoen euro).

BELEIDSPRIORITEITEN:

Ik blijf inzetten op een kwaliteitsvol, toegankelijk en toekomstgericht aanbod van deeltijds kunstonderwijs. Tegelijk streef ik naar een meer doelmatige organisatie van het onderwijslandschap. Met duidelijkere en transparantere kaders wil ik academies meer houvast bieden bij het organiseren van hun opleidingsaanbod en tegelijk zorgen voor een evenwichtige spreiding van het aanbod over de verschillende regio's. Zo versterk ik de kwaliteit en de toegankelijkheid van het deeltijds kunstonderwijs.

Relevante begrotingsartikelen:
FC0-1FFE2CA-WT – LONEN DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

1.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

2. ISE VOLWASSENENONDERWIJS

2.1. Vlaamse Gemeenschap

VOLWASSENENONDERWIJS, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			**TO**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	45.272	-6.099	39.173
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties	0	0	0	0	0	0

(OP); geen ESR-impact)						
Totaal	**0**	**0**	**0**	**45.272**	**-6.099**	**39.173**

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	582.762	26.818	609.580	582.762	26.818	609.580
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**582.762**	**26.818**	**609.580**	**582.762**	**26.818**	**609.580**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor het ISE Volwassenenonderwijs bedraagt 609,6 miljoen euro, een stijging van 26,8 miljoen euro (+4,6%). Het merendeel van deze middelen gaat naar de lonen van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie (554 miljoen euro).

BELEIDSPRIORITEITEN:

Binnen het volwassenenonderwijs blijf ik inzetten op een sterk, flexibel en toekomstgericht aanbod dat maximaal bijdraagt aan maatschappelijke participatie, taalverwerving, kwalificering en arbeidsmarktgerichte competentieontwikkeling. Ik geef daarbij prioriteit aan Nederlands als tweede taal, een betere afstemming op maatschappelijke en economische noden, een toegankelijker aanbod en een doelmatige inzet van publieke middelen.

Het volwassenenonderwijs is een belangrijke kansenmotor. Het ondersteunt volwassenen die een diploma secundair onderwijs willen behalen of hun Nederlands willen versterken en actief willen deelnemen aan de samenleving.

Ik stem het volwassenenonderwijs verder af op de onderwijsdoelen en finaliteiten van het secundair onderwijs. Hiertoe leg ik vast welke onderwijskwalificaties op niveau 3 en niveau 4 cursisten binnen het volwassenenonderwijs kunnen behalen. Ik leg ook de samenstelling van die kwalificaties vast. Zo versterk ik de gelijkwaardigheid van diploma's, de toegang tot het hoger onderwijs en de flexibele samenwerking tussen het volwassenenonderwijs, secundaire scholen en de examencommissie secundair onderwijs.

Ik versterk de arbeidsmarktgerichte rol van het volwassenenonderwijs. Ik monitor of het aanbod de vraag volgt en stimuleer de centra om hun aanbod af te stemmen op veranderende maatschappelijke behoeften en arbeidsmarktvraagstukken. Ik werk hinderpalen weg die maken dat centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie niet vlot genoeg kunnen inspelen op wijzigende leervragen uit hun omgeving.

Ik onderzoek hoe het volwassenenonderwijs, VDAB en Syntra beter kunnen samenwerken. Zo wil ik middelen nog doelmatiger inzetten, de taakverdeling verduidelijken en het opleidingsaanbod voor volwassenen versterken.

Relevante begrotingsartikelen:
FD0-1FFE2FA-WT – LONEN VOLWASSENENONDERWIJS
FD0-1FFE4FA-WT – LONEN VOLWASSENENONDERWIJS
FD0-9FFETFB-OW – WERKING VOLWASSENENONDERWIJS

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

VII. BELEIDSVELD IV ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD

PROGRAMMA FG - ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	2.925	6.409	0	1.445.981	1.338.113
Bijstelling BO 2027	-588	1.650	0	-13.617	76.005
BO 2027	**2.337**	**8.059**	**0**	**1.432.364**	**1.414.118**

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

2. ISE ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR

2.1. Vlaamse Gemeenschap

ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	26.624	-512	26.112	26.795	-512	26.283
Toelagen (interne stromen (IS))	767.117	-63.438	703.679	658.856	26.303	685.159
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**793.741**	**-63.950**	**729.791**	**685.651**	**25.791**	**711.442**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het budget voor ISE Onderwijsinfrastructuur is bestemd voor investeringen in schoolgebouwen. Het bedraagt in totaal 729,8 miljoen euro, een daling van 63,9 miljoen euro (-8 %) voor wat betreft de vastleggingskredieten.

BELEIDSPRIORITEITEN:

Ik blijf gericht investeren in de vernieuwing en vervanging van schoolgebouwen, zodat leerlingen en onderwijspersoneel kunnen rekenen op moderne, veilige en toekomstgerichte infrastructuur. Ik besteed daarbij bijzondere aandacht aan energetische renovatie en duurzaam bouwen.

Om in te spelen op lokale capaciteitsnoden lanceer ik in 2027 opnieuw een gerichte oproep voor capaciteitsdossiers. Daarnaast wordt een nieuwe capaciteitsmonitor voorbereid om toekomstige capaciteitsnoden tijdig te detecteren. Zo blijf ik investeren in voldoende plaatsen voor leerlingen en ondersteun ik schoolbesturen bij het opvangen van demografische ontwikkelingen.

Ik zet de bestaande design, build, finance en maintain (DBFM) infrastructuurprogramma's verder. Daarnaast voer ik het investeringsprogramma 'Scholen van Vlaanderen', dat bestaat uit drie deelprogramma's of percelen, verder integraal uit.

Zo creëer ik de randvoorwaarden voor sterk onderwijs en voldoende capaciteit voor de komende generaties leerlingen.

Relevante begrotingsartikelen:
FC0-1FGE2BX-IS – GO! – INFRASTRUCTUUR
FC0-1FGE2BY-IS – AGION – INFRASTRUCTUUR
FC0-1FGE5BX-IS – GO! – INFRASTRUCTUUR
FC0-1FGE5BY-IS – AGION – INFRASTRUCTUUR
FD0-1FGE2BA-IS – INVESTERINGEN IN INFRASTRUCTUUR ONDERWIJS

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

3. ISE ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD

3.1. Vlaamse Gemeenschap

ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			**TO**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	2.925	-588	2.337	1.697	78	1.775
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**2.925**	**-588**	**2.337**	**1.697**	**78**	**1.775**

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO),	432.450	45.403	477.853	432.672	45.284	477.956

provisies (PR))						
Toelagen (interne stromen (IS))	49.331	2.439	51.770	49.331	2.439	51.770
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**481.781**	**47.842**	**529.623**	**482.003**	**47.723**	**529.726**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor het ISE Ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld omvat in 2027 529,6 miljoen euro, een stijging van 47,8 miljoen euro (+ 9,9 %). Onder dit ISE vallen diverse begrotingsartikels. De grootste artikels betreffen de lonen van de centra voor leerlingenbegeleiding (218,7 miljoen euro), middelen die onderwijsinstellingen ontvangen voor de professionalisering van hun personeel (61,2 miljoen euro), diverse uitgaven ter ondersteuning van leerlingen, studenten en onderwijsinstellingen (52,8 miljoen euro), en de lonen van de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken (32,3 miljoen euro).

BELEIDSPRIORITEITEN:

Ik ondersteun scholen door planlast te verminderen. Zo kunnen schoolteams zich maximaal richten op hun kerntaak. Ik organiseer een tweede bijeenkomst van de Raad van Onderwijzers, waarin ik samen met leraren basis- en secundair onderwijs concrete oplossingen die planlast terugdringen, bespreek. Scholen kunnen de planlastcalculator blijven gebruiken om hun planlast in kaart te brengen en aan te pakken. De onderwijsinspectie levert ook aanbevelingen op om planlast terug te dringen.

In 2027 bouw ik de Vlaamse toetsen verder uit als instrument voor kwaliteitsontwikkeling en beleidsmonitoring, met een eerste afname in het tweede leerjaar van de derde graad. Ik wil het gebruik van de resultaten door scholen in functie van hun schoolontwikkeling versterken. Ik laat een evaluatie uitvoeren van de Vlaamse toetsen, en neem de aanbevelingen mee met het oog op verbetering en eventuele uitbreiding naar het vierde jaar van het secundair onderwijs en andere leergebieden. De Vlaamse Regering besloot om van het huidige Steunpunt voor Centrale Toetsen in het Onderwijs te evolueren naar een private stichting als organisatiemodel. De stichting wordt vanaf 1 oktober 2027 volledig verantwoordelijk voor toetsontwikkeling, psychometrie, analyse en feedback. Mijn administratie staat in voor een vlotte transitie van het ene naar het andere organisatiemodel.

Ik ondersteun de verdere uitbouw van Leerpunt als onafhankelijk kenniscentrum voor evidence-informed onderwijs. Ik bied scholen meer houvast bij de keuze voor effectieve, kwaliteitsvolle leermiddelen, en stimuleer aanbieders om hun aanbod blijvend te verbeteren. Dit gebeurt aan de hand van het kwaliteitskader en kwaliteitslabel voor leermiddelen die door Leerpunt werden ontwikkeld. Ook bekijk ik hoe de toepassing van het kwaliteitskader en het kwaliteitslabel voor effectieve professionalisering van Leerpunt in de praktijk kunnen worden ingezet. Die instrumenten helpen scholen om hun professionaliseringsbeleid doelgerichter

vorm te geven en kwaliteitsvolle professionaliseringsinitiatieven te kiezen. Ik werk ook verder met de vaststellingen en aanbevelingen van het Rekenhof uit de audit over aanvangsbegeleiding en professionalisering van scholen.

Ik werk aan de decretale omschakeling van het schoolreglement naar een schoolcontract. Binnen dit decretale kader responsabiliseer ik ouders en maak ik de gedeelde verantwoordelijkheid voor het leertraject van leerlingen duidelijker.

In uitvoering van het actieplan Goed Gedragen van 7 november 2025 verscherp ik de opvolging van afwezigheden. Zo wil ik de onderwijsparticipatie verbeteren en vroegtijdige schooluitval voorkomen. Op basis van onder meer gesprekken met de medische sector neem ik initiatieven om de opvolging van gewettigde en ongewettigde afwezigheden door scholen en centra voor leerlingenbegeleiding (clb) te versterken. Ik sensibiliseer en informeer scholen, clb en de medische sector over de opvolging van afwezigheden, attestering en de verwachtingen tegenover de verschillende partijen. Ik werk onduidelijkheden over de opvolging van afwezigheden weg. Ik optimaliseer het kader voor flexibele leerwegen en onderwijstrajecten die jongeren ondersteunen bij het behalen van een kwalificatie. Daarbij richt ik mij expliciet op groepen leerlingen die vandaag een verhoogd risico lopen op vroegtijdige schooluitval.

Ik blijf inzetten op een veilig en ordelijk schoolklimaat. Via het actieplan 'Goed Gedragen' ondersteun ik scholen bij hun beleid over gedrag, orde en veiligheid. Concreet bouw ik de taskforce verder uit die scholen intensief ondersteunt wanneer de onderwijsinspectie ernstige tekorten vaststelt op gebied van klasmanagement of gedragsproblematieken en een verbeterplan wordt opgelegd. Ik werk professionaliseringstrajecten uit voor gedragsexperten en voor directies met betrekking tot hun controlebevoegdheid.

Ik zet verder in op een onderwijssysteem waarin elke leerling kwaliteitsvol onderwijs krijgt en maximaal kan leren en ontwikkelen. Vanuit die ambitie ondersteun ik de evolutie naar meer inclusief onderwijs. Kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen, de haalbaarheid voor leraren en de versterking van schoolteams blijven daarbij centraal staan. Ik volg de pioniersscholen op die vanaf 1 september startten. In deze pioniersscholen wordt geëxperimenteerd met de oprichting van multidisciplinaire teams, in een samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs, leersteuncentra en clb's. Ik lanceer ook een oproep voor een tweede lichting pioniersscholen. In totaal investeer ik in 2027 9,1 miljoen euro in de pioniersscholen.

Tegelijk zet ik verder in op digitalisering als hefboom voor onderwijskwaliteit. Via het Digiplan, investeringen in ICT-infrastructuur, cybersecurity, digitale competenties en artificiële intelligentie ondersteun ik scholen bij de verdere uitbouw van een veilig, duurzaam en toekomstgericht digitaal onderwijsbeleid. Zo creëer ik de voorwaarden om alle lerenden optimaal te laten ontwikkelen en scholen klaar te maken voor de uitdagingen van de toekomst.

Ik zet de uitwerking van de hervorming van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs verder. De invoering is gepland vanaf schooljaar 2028-2029. Daarbij staat de leerling centraal, met veilig, haalbaar en ontwikkelingsbevorderend vervoer als uitgangspunt en rekening houdend met zijn mogelijkheden, ondersteuningsnoden en gezinscontext. Ik bouw voort op de inzichten en goede praktijken uit de pilootprojecten en pas die waar mogelijk al breder toe.

Relevante begrotingsartikelen:
FB0-1FGE2GE-WT – LEERLING-, STUDENT- EN INSTELLINGGEBONDEN ONDERSTEUNING
FB0-1FGE2GF-WT – NASCHOLING, PROFESSIONALISERING EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN
FB0-1FGE2GN-WT – KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS

FC0-1FGE2GA-WT – LONEN PEDAGOGISCHE BEGELEIDING EN INSPECTIE LEVENSBESCHOUWELIJKE VAKKEN
FC0-1FGE2GC-WT – LONEN CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING
FC0-1FGE2GE-WT – LEERLING-, STUDENT- EN INSTELLINGGEBONDEN ONDERSTEUNING
FC0-1FGE2GF-WT – NASCHOLING,PROFESSIONALISERING EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN
FD0-1FGE2GE-WT – LEERLING-, STUDENT- EN INSTELLINGGEBONDEN ONDERSTEUNING
FD0-1FGE2GF-IS – NASCHOLING,PROFESSIONALISERING EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN
FD0-1FGE2GF-WT – NASCHOLING,PROFESSIONALISERING EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

3.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

4. ISE STUDIETOELAGEN

4.1. Vlaamse Gemeenschap

STUDIETOELAGEN, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			**TO**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	4.712	1.572	6.284
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**4.712**	**1.572**	**6.284**

(duizend euro)

	VAK			**VEK**		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen	149.407	2.089	151.496	149.407	2.089	151.496

(WT), lonen (LO), provisies (PR))						
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**149.407**	**2.089**	**151.496**	**149.407**	**2.089**	**151.496**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget onder ISE Studietoelagen bedraagt 151,5 miljoen euro, een stijging van 2 miljoen euro (+ 1,40%). Het volledige budget gaat naar de uitbetaling van studietoelagen.

BELEIDSPRIORITEITEN:

De Vlaamse Regering blijft investeren in studietoelagen als een belangrijk instrument om financiële drempels voor het volgen van hoger onderwijs weg te nemen. Tegelijk waken we over de doelmatige inzet van publieke middelen, zodat ondersteuning terechtkomt bij de studenten voor wie ze het meest noodzakelijk is en het stelsel ook op lange termijn financieel houdbaar blijft.

Daarom werd het stelsel van de studietoelagen hervormd. Studietoelagen worden voortaan in hoofdzaak voorbehouden aan jongeren die nog geen 30 jaar zijn en een voltijdse opleiding volgen. Hiermee versterk ik de focus op de kerndoelstelling van de maatregel: jongeren ondersteunen bij het behalen van een eerste kwalificatie in het hoger onderwijs. Tegelijk blijf ik aandacht hebben voor studenten die geconfronteerd worden met bijzondere omstandigheden. Voor situaties waarin voltijds studeren niet mogelijk is, waar de combinatie werk en studeren het onmogelijk maakt om voltijds te studeren of waarin overmacht een normale studieloopbaan heeft verhinderd, blijven uitzonderingsmogelijkheden bestaan.

Om de toegankelijkheid en billijkheid van het stelsel te waarborgen, worden deze uitzonderingscategorieën nauwgezet opgevolgd. Zo streef ik naar een evenwicht tussen onderwijskansen, sociale rechtvaardigheid en een beheersbare budgettaire ontwikkeling.

Relevante begrotingsartikelen:
FD0-1FGE2HA-WT – STUDIEFINANCIERING
FD0-1FGE4HA-WT – STUDIEFINANCIERING
FD0-9FGETHA-OW – STUDIEFINANCIERING

4.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

5. ISE ONDERWIJSINSPECTIE

5.1. Vlaamse Gemeenschap

ONDERWIJSINSPECTIE, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	21.052	402	21.454	21.052	402	21.454
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	**21.052**	**402**	**21.454**	**21.052**	**402**	**21.454**

Inhoudelijke toelichting:

BUDGETTAIR OVERZICHT:

Het totale budget voor het ISE Onderwijsinspectie bedraagt 21,45 miljoen euro. De loon- en personeelskosten van de onderwijsinspecteurs vertegenwoordigen het grootste deel van dit budget (20,4 miljoen euro).

BELEIDSPRIORITEITEN:

Ik blijf inzetten op een sterke onderwijsinspectie die zich focust op haar kernopdracht: het doorlichten van onderwijsinstellingen en toezien of scholen leerwinst boeken bij hun leerlingen. De onderwijsinspectie speelt zo een belangrijke rol in het stimuleren van kwaliteitsontwikkeling en het opvolgen van de implementatie van beleidsmaatregelen in het onderwijs.

Naar aanleiding van de gefaseerde invoering van de nieuwe minimumdoelen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs besteed ik in het schooljaar 2026-2027 bijzondere aandacht aan de ondersteuning van scholen bij de implementatie van het kennisrijk curriculum. Via eendaagse stimulerende tussentijdse bezoeken gaat de onderwijsinspectie met scholen in dialoog over het traject dat de gewone of buitengewone basisschool uitstippelt om het kennisrijk curriculum en de minimumdoelen te implementeren en ondersteunt zij de verdere kwaliteitsontwikkeling.

Daarnaast versterkt de onderwijsinspectie haar toezichtstaak via onaangekondigde tussentijdse bezoeken en onaangekondigde doorlichtingen inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Relevante begrotingsartikelen:
FI0-1FGE2IA-LO – KWALITEITSTOEZICHT

5.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

PROGRAMMA FA - FB0 - DEPARTEMENT OV

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	1.650	0	26.041	26.111
Bijstelling BO 2027	0	0	0	413	413
BO 2027	**0**	**1.650**	**0**	**26.454**	**26.524**

Inhoudelijke toelichting:

De apparaatskredieten van het Departement Onderwijs en Vorming bestaan uit vier grote uitgavenposten.

Personeelsuitgaven
Een eerste categorie omvat de personeelsgebonden uitgaven voor de statutaire en contractuele personeelsleden van het departement. Naast de salarissen gaat het onder meer om vakantiegeld, eindejaarstoelage, maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en kosten voor woon-werkverkeer.

Werkingskosten
Een tweede categorie betreft de werkingskosten die nodig zijn voor de dagelijkse werking, digitale ondersteuning en dienstverlening van het departement. Deze investeringen ondersteunen een efficiënte dienstverlening, betrouwbare gegevensuitwisseling en verdere modernisering van administratieve en beleidsvoorbereidende processen. De kosten vallen uiteen in drie grote categorieën:

- Departementale digitale toepassingen zoals hosting, softwarelicenties, applicatieonderhoud en ondersteuning van eindgebruikers.
- Beleidsdomeinbrede digitale toepassingen en platformen voor Onderwijs en Vorming, waaronder systeemintegratie, generieke IT-diensten, operationele IT-ondersteuning, informatieveiligheid, compliance en kennis- en informatieplatformen zoals Mijn Onderwijs.

- Algemene werkingskosten, zoals vorming, dienstreizen, onkostenvergoedingen, catering, werkmateriaal en eindgebruikersinfrastructuur zoals laptops, smartphones en recurrente softwarelicenties.

Fonds personeelsleden verlof voor opdracht
Een derde categorie gaat over het Fonds personeelsleden verlof voor opdracht. Dit fonds ontvangt terugvorderingen van lonen van personeelsleden binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming waarvan de loonkosten gedragen worden door andere overheden of vakorganisaties, samen met de bijbehorende vergoedingen en kosten. Deze ontvangsten worden gebruikt voor de financiering van de wedden en weddentoelagen van vervangende personeelsleden.

Werkingsdotatie aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)
Tot slot omvatten de apparaatskredieten de werkingsdotatie die wordt uitgekeerd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), het strategische adviesorgaan voor het onderwijsbeleid in Vlaanderen. Deze dotatie wordt gebruikt voor de personeels- en werkingskosten van de VLOR, zoals de werking van raden, publicaties en studiedagen, kantoor- en verzekeringskosten, communicatie, documentatie, ICT, huur van gebouwen en investeringen.

De apparaatskredieten leggen een duidelijke beleidsmatige klemtoon op continuïteit, digitale ondersteuning en een performante werking van het departement Onderwijs en Vorming, en bij uitbreiding van het gehele beleidsdomein. Zo fungeren de apparaatskredieten niet alleen als noodzakelijke randvoorwaarde voor de dagelijkse werking, maar ook als hefboom voor een meer digitale, geïntegreerde en kwaliteitsvolle ondersteuning van het onderwijsbeleid.

Relevante begrotingsartikelen:
FB0-1FAE2ZV-IS - VLOR,
FB0-1FAE2ZZ-LO - LONEN,
FB0-1FAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN
FB0-1FAE4ZZ-LO - LONEN
FB0-9FAETZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

PROGRAMMA FA - FC0 - AGENTSCHAP VOOR ONDERWIJSDIENSTEN

(duizend euro)

	AO	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA 2026	0	0	0	38.646	38.778
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-631	-631
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**38.015**	**38.147**

Inhoudelijke toelichting:

De apparaatskredieten van Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) bevatten twee grote uitgavenposten, namelijk personeelsuitgaven en werkingskosten.

Personeelsuitgaven
De meeste uitgaven gaan naar de salarissen van de statutaire en contractuele personeelsleden van het agentschap. Naast de salarissen worden ook alle personeelsgebonden uitgaven aangerekend, waaronder vakantiegeld, eindejaarstoelage, maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en kosten voor woon-werkverkeer. De personeelsinzet moet de dienstverlening aan de meer dan 4000 scholen, de CLB's, internaten en leersteuncentra verzekeren en daarnaast zorgen voor de verwerking van de dossiers van meer dan 200.000 personeelsleden. Dit bevat de betalingen van de lonen, de opvolging van de verlofstelsels, beantwoorden van de vragen van de personeelsleden enz.

Werkingskosten
Een deel van de middelen wordt ingezet voor de dagelijkse werking van het agentschap, zoals representatie-, catering- en restaurantkosten, reis- en verblijfskosten, telecom, kantoormateriaal, meubilair, vakliteratuur, lidmaatschappen en verzendingskosten Daarnaast worden uitgaven aangerekend voor welzijn op het werk, zoals medische onderzoeken en aangepast werkmateriaal en voor vorming. Deze werkingskosten maken een beperkt deel uit van de apparaatskredieten.

Een tweede belangrijk deel van de werkingskosten bevat de IT-kredieten van AGODI. Deze middelen worden ingezet voor de ontwikkeling, het onderhoud en de exploitatie van de digitale toepassingen van het agentschap, waaronder het salarissysteem, het mainframe en diverse ondersteunende applicaties. Al deze applicaties moeten ervoor zorgen dat de omkadering van de scholen/instellingen correct berekend en meegedeeld wordt, dat de lonen van het personeel tijdig en correct betaald worden, dat er vlotte communicatiemogelijkheden bestaan, dat de verschillende toepassingen vlot werken zodat de dienstverlening blijvend wordt verzekerd. Ook het ICT-materiaal voor de medewerkers wordt met deze middelen betaald.

Relevante begrotingsartikelen:
FC0-1FAE2ZZ-LO – LONEN
FC0-1FAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

PROGRAMMA FA - FD0 - AGENTSCHAP HOGER ONDERWIJS, VOLWASSENENONDERWIJS, KWALIFICATIES EN STUDIETOELAGEN

(duizend euro)

	AO	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA 2026	0	0	0	21.954	21.937
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-541	-541
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**21.413**	**21.396**

Inhoudelijke toelichting:

De apparaatskredieten van Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenendonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) bevatten twee grote uitgavenposten, namelijk personeelsuitgaven en werkingskosten.

Personeelsuitgaven
Deze apparaatskredieten bevatten de personeelsgebonden uitgaven van de statutaire en contractuele personeelsleden van het agentschap. Naast de salarissen worden ook vakantiegeld, eindejaarstoelage, maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en kosten voor woon-werkverkeer hierop aangerekend.

Werkingskosten
De werkingskredieten omvatten uitgaven voor vorming, welzijn op het werk, catering, reis-en verblijfskosten, kantoormateriaal, telecom en data, print en kopie, lidmaatschappen en abonnementen.

Het krediet wordt ook aangewend voor IT-uitgaven van het agentschap, met name de permanente IT-kosten (zogenaamde "run-kosten"). Concreet gaat het over exploitatie van bestaande IT-toepassingen (datacenterdiensten en eventueel software-onderhoud), werkplek- en eindgebruikersinfrastructuur (beschikbaar houden en aankoop laptops, smartphones, tablets, thuiswerk) en recurrente softwarelicenties.

De apparaatskredieten ondersteunen ook de uitvoering van de diverse kernopdrachten van het agentschap. Deze omvatten onder meer de erkenning van buitenlandse diploma's, de uitbetaling van studietoelagen en lonen, de berekening van de benodigde middelen voor het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs, en de coördinatie van de processen rond onderwijsdoelen en kwalificaties.

Relevante begrotingsartikelen:
FD0-1FAE2ZZ-LO – LONEN
FD0-1FAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

PROGRAMMA FA - FI0 - ONDERWIJSINSPECTIE

(duizend euro)

	AO	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA 2026	0	0	0	1.098	1.098
Bijstelling BO 2027	0	0	0	21	21
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**1.119**	**1.119**

Inhoudelijke toelichting:

De apparaatskredieten de Onderwijsinspectie bevatten twee grote uitgavenposten, namelijk personeelsuitgaven en werkingskosten.

Personeelsuitgaven
De apparaatskredieten van de Onderwijsinspectie bevatten de uitgaven voor personeelsgebonden uitgaven van de statutaire en contractuele personeelsleden (met uitzondering van de inspecteurs) bij de Onderwijsinspectie. Naast de salarissen worden ook alle personeelsgebonden uitgaven aangerekend, waaronder vakantiegeld, eindejaarstoelage, maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en kosten voor woon-werkverkeer.

Werkingskosten
De werkingskosten omvatten uitgaven voor opleidingsnoden, kosten van externen, zendingen van ambtenaren, reis- en andere onkostenvergoedingen, de erelonen en gerechtskosten, catering, aankoop van kantoorbenodigdheden, enz.
Daarnaast worden deze kredieten ook aangewend voor de werkplek- en eindgebruikersinfrastructuur, inclusief de aanschaf van laptops, smartphones en andere IT- en kantoorapparatuur.

De Vlaamse Onderwijsinspectie richt haar apparaatsmiddelen prioritair op een performante en vraaggestuurde ondersteuning van het inspectiekorps. Digitalisering vormt daarbij een belangrijke hefboom om de efficiëntie, toegankelijkheid en kwaliteit van de dienstverlening verder te verhogen

Relevante begrotingsartikelen:
FI0-1FAE2ZZ-LO – LONEN
FI0-1FAE2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

PROGRAMMA FB - FB0 - DEPARTEMENT OV

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	0	0	168.477	168.477
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-156.504	-156.504
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**11.973**	**11.973**

Inhoudelijke toelichting:

Deze provisie (beter gekend als de Digisprong-provisie) bundelt de middelen voor de verdere verankering van de digitalisering binnen het onderwijs. De middelen ondersteunen de omslag naar duurzaam, kwaliteitsvol en toekomstgericht digitaal onderwijs en zorgen ervoor dat de tijdens Digisprong gerealiseerde vooruitgang ook op langere termijn behouden blijft.

Vanuit deze provisie worden onder meer middelen voorzien voor de vervanging en vernieuwing van ICT-materiaal, de versterking van digitale infrastructuur en leeromgevingen, en de ondersteuning van onderwijsinstellingen bij de integratie van digitale toepassingen in hun onderwijspraktijk. Daarnaast worden middelen ingezet voor cybersecurity en informatieveiligheid, de vereenvoudiging van digitale processen en systemen, de vermindering van administratieve lasten, en de monitoring en evaluatie van het digitaliseringsbeleid.

Ook nieuwe ontwikkelingen, waaronder toepassingen van artificiële intelligentie, datagedreven werken en digitale innovatie, kunnen vanuit deze provisie worden ondersteund. Op die manier draagt deze provisie bij aan een performant, veilig en toekomstgericht digitaal ecosysteem voor onderwijs, beleidsvoering en ondersteuning.

Zolang de concrete toewijzing van de middelen aan de verschillende begrotingsartikelen en basisallocaties nog niet is vastgelegd, blijven de kredieten op deze provisie ingeschreven. In de loop van het begrotingsjaar worden de middelen toegewezen aan de beleidsmaatregelen waarvoor ze zijn bestemd.

Relevante begrotingsartikelen:
FB0-1FBE2AB-PR – PROVISIONEEL KREDIET IN HET KADER VAN DIGISPRONG

PROGRAMMA FB - FC0 - AGENTSCHAP VOOR ONDERWIJSDIENSTEN

(duizend euro)

	AO	**TO**	**LO**	**VAK**	**VEK**
BA 2026	0	0	0	118.263	119.202
Bijstelling BO 2027	0	0	0	-33.151	-38.138
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**85.112**	**81.064**

Inhoudelijke toelichting:

Deze provisie (beter gekend als de AGODI-provisie) bevat middelen voor beleidsmaatregelen die gericht zijn op het versterken van de onderwijskwaliteit en het verhogen van de leerprestaties van leerlingen. De provisie ondersteunt de uitvoering van prioritaire beleidsinitiatieven die scholen moeten helpen om alle leerlingen maximale ontwikkelingskansen te bieden.

Een belangrijk deel van de middelen wordt ingezet voor de uitvoering van het Plan Nederlands. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar het versterken van de kennis van het Nederlands bij leerlingen, onder meer via taalheldklassen, extra ondersteuning voor voorinstructie en remediëring, bijkomende taalondersteuning in het secundair onderwijs en de organisatie van zomerscholen. Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat leerlingen taalachterstanden sneller kunnen wegwerken en sterker aan hun verdere schoolloopbaan kunnen deelnemen.

Daarnaast worden vanuit deze provisie middelen voorzien voor initiatieven die de onderwijskwaliteit structureel versterken. Hierbij kan het gaan om de ondersteuning van scholen en leerkrachten, professionaliseringstrajecten, kennisontwikkeling en de verspreiding van wetenschappelijk onderbouwde onderwijspraktijken. Ook maatregelen die bijdragen aan gelijke onderwijskansen, een sterkere begeleiding van leerlingen en een betere aansluiting bij de onderwijsbehoeften van kinderen en jongeren kunnen vanuit deze provisie worden gefinancierd.

Zolang de concrete toewijzing van de middelen aan de verschillende begrotingsartikelen en basisallocaties nog niet is vastgelegd, blijven de kredieten op deze provisie ingeschreven. In de loop van het begrotingsjaar worden de middelen toegewezen aan de beleidsmaatregelen waarvoor ze zijn bestemd.

Relevante begrotingsartikelen:

FC0-1FBE2AA-PR – PROVISIONEEL KREDIET VOOR UITGAVEN (VOOR PERSONEEL, INSTELLINGEN EN LEERLINGEN) OM DE ONDERWIJSKWALITEIT TE VERHOGEN

PROGRAMMA FB - FD0 - AGENTSCHAP HOGER ONDERWIJS, VOLWASSENENONDERWIJS, KWALIFICATIES EN STUDIETOELAGEN

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	0	0	271	271
Bijstelling BO 2027	0	0	0	267	267
BO 2027	**0**	**0**	**0**	**538**	**538**

Inhoudelijke toelichting:

Deze provisie (beter gekend als de AHOVOKS-provisie) bevat middelen voor beleidsinitiatieven binnen het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs, de kwalificatieontwikkeling en de studiefinanciering. De provisie ondersteunt maatregelen die bijdragen aan een kwalitatief, toegankelijk en toekomstgericht onderwijsaanbod.

Binnen het hoger onderwijs wordt ingezet op de verdere versterking van opleidingen die inspelen op maatschappelijke en economische noden. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar de uitbouw van de graduaatsopleidingen, die een belangrijke brug vormen tussen onderwijs en arbeidsmarkt en de voorbije jaren een sterke groei hebben gekend. Daarnaast kunnen middelen worden aangewend voor de ondersteuning van nieuwe opleidingen en voor initiatieven die de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van het hoger onderwijs verder versterken.

Zolang de concrete toewijzing van de middelen aan de verschillende begrotingsartikelen en basisallocaties nog niet is vastgelegd, blijven de kredieten op deze provisie ingeschreven. In de loop van het begrotingsjaar worden de middelen toegewezen aan de beleidsmaatregelen waarvoor ze zijn bestemd.

Relevante begrotingsartikelen:
FD0-1FBE2AA-PR – PROVISIONEEL KREDIET VOOR UITGAVEN (VOOR PERSONEEL, INSTELLINGEN EN LEERLINGEN) OM DE ONDERWIJSKWALITEIT TE VERHOGEN

IX. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)